

5/2022 | Tiedote alkavasta tutkimuksesta

Lääkehoidon toteutuminen koronapandemian aikana

H. Kari, H. Rättö, P.Heino, T. Kurko, L. Saastamoinen, H. Koskinen

Kelan tutkimusyksikkö

- Tutkimuksessa selvitetään avoterveydenhuollon lääkkeiden määräämisen ja lääkekulutuksen sekä lääkehoitojen aloittamisen kehitystä koronapandemian aikana Suomessa.
- *Yhteiskunnalliset kriisit ja niiden vaikutus lääkkeiden kulutukseen – Esimerkkinä koronavirusepidemia* -hankkeen toteuttamisesta vastaa Kelan tutkimusyksikkö.
- Tässä tiedotteessa on kuvattu kahta vuonna 2022 toteutettavaa osatutkimusta, joissa tarkastellaan (i) mikrobilääkkeiden määräämistä ja (ii) pitkäaikaissairauden hoidossa tarvittavien insuliinien käyttöä koronapandemian aikana. Osatutkimusten alustavia havaintoja on kuvattu taulukossa 1. Jatkossa hankkeessa tutkitaan esimerkiksi syöpäsairauksien lääkehoitoja ja tarkastellaan ilmiöitä myös alueellisesta näkökulmasta.

Laajat kriisit haastavat myös lääkehoidon

Hankkeen kerryttämää tutkimustietoa lääkkeiden käytöstä ja lääkehoidoista voidaan hyödyntää edelleen jatkuvan koronapandemian vaikutusten arvioinnissa ja seurannassa sekä esimerkiksi keskustelussa hoitovelasta, johon tulee kiinnittää erityistä huomiota koronapandemian pitkittyessä.

Tutkimuksen tuloksia voidaan lisäksi hyödyntää muun muassa yhteiskunnan varautumisessa tulevaisuuden epidemioihin ja muihin yhteiskunnan kriiseihin, sekä yleisemmin huoltovarmuuden ylläpitämisestä käytävän keskustelun tukena.

Tutkimus hyödyntää monia keskeisiä rekistereitä

Hankkeen osatutkimukset perustuvat Kanta-palvelujen Reseptikeskuksen tietoihin sähköisistä lääkemääräyksistä ja lääketoimituksista sekä Sairausvakuutuksesta korvattavien lääketoimitusten rekisterin ja Erityiskorvausoikeuksien rekisterin tietoihin. Analyyseissä tarkastellaan soveltuvin menetelmin tietoja useilta vuosilta. Näin koronapandemian ajan tietoja voidaan verrata aikaan ennen pandemiaa ja ottaa

tarkastelussa huomioon pidemmän ajan kehitystrendejä.

Taulukko 1. Alustavia havaintoja mikrobilääkkeiden ja insuliinien käytöstä koronapandemian aikana

	Mikrobilääkkeiden määrääminen (i)	Insuliinien käyttö (ii)
Taustaa tilastoista	Sairausvakuutuksesta korvattavien mikrobilääkkeiden kulutus on vähentynyt vuosittain viime vuosikymmenen aikana, mutta väheni erityisesti vuonna 2020 koronapandemian alettua.	Insuliinien ostajamäärä kasvoi vuosina 2014–2019 noin 2000 henkilöllä vuodessa vuosittain, mutta vuonna 2020 ostajamäärä kasvoi vain noin 140 henkilöllä
Osatutkimuksessa tarkastellaan	Avoterveydenhuollon mikrobilääkkeiden määräämistä koronavirusepidemian aikana vuosina 2020–2021 verrattuna vuosiin 2018–2019.	Sairausvakuutuksesta korvattun insuliinihoidon vuosina 2016–2021 aloittaneita eli henkilöitä, jotka eivät olleet kahteen vuoteen ennen tarkasteluvuotta ostaneet korvattavaa insuliinia.
Alustavia havaintoja	Mikrobilääkkeiden määrääminen väheni erityisesti kevään 2020 aikana, eikä ollut palautunut aikaisempien vuosien tasolle vuoden 2021 loppuun mennessä.	Niiden insuliinin käytön aloittajien, jotka ostivat myös tyyppin 2 diabeteslääkettä, lukumäärä on vähentynyt viime vuosina. Aloittajamäärän vähentymistä selittänevät myös muutokset lääkehoitokäytännöissä.
Mitä tutkimuksessa vielä tarkastellaan	Koronaepidemian aiheuttamia muutoksia mikrobilääkkeiden kulutukseen tulee seurata pidemmällä aikavälillä eri ikäryhmissä ja esimerkiksi eri alueiden välillä.	Käytön aloittamisen lisäksi huomiota tulee kiinnittää myös insuliinien käytön kehittymiseen kokonaisuutena, sekä siinä mahdollisesti havaittaviin maantieteellisiin tai väestöryhmien välisiin eroihin.

Lisätietoja

Heini Kari, Kelan tutkimusyksikkö (mikrobilääkkeiden määrittäminen)

Terhi Kurko tai Hanna Rättö, Kelan tutkimusyksikkö (insuliinien käyttö)

etunimi.sukunimi@kela.fi

Tiedote on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluvat tutkimusryhmälle. RATTI-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten tiedotteiden sisällöstä.